

20 gadi ar LIFE un Biotopu direktīvu

28.02.2012.

Sigulda

Kas ir LIFE?

- Finanšu instruments Videi
- Eiropas Komisijas centralizēti vadīts projektu konkurss, kas tiek izsludināts katru gadu
- Izveidots 1992. gadā
- Kopš 2007. gada darbību nosaka Regula Nr. 614/2007 par LIFE+
- Top jauna regula laikā posmam pēc 2013. gada

Latvijas dalība LIFE

- Dalība kopš 2000. gada
- Apstiprināti 33 projekti (21 LIFE Daba, 11 LIFE Vide)
- Kopējais finansējums 35 M Euro, t.sk. 21,16 M eiro EK līdzfinansējums

Fakti iz vēstures

- min projekta budžets 264 265 eiro
- max projekta budžets 5 888 802 eiro
- Min projekta dalībnieku skaits – 2
- Max projekta dalībnieku skaits – 19
- Min projekta vietu skaits – 1
- Max projekta vietu skaits – 16

LIFE + Mērķis

- Veicināt Kopienas vides politikas un tiesību aktu īstenošanu, aktualizēšanu un attīstību, tostarp vides politikas integrēšanu pārējā politikā.
- Jo īpaši LIFE+ atbalsta 6. vides rīcības programmas ieviešanu, kā arī
- finansē pasākumus un projektus ar Eiropas pievienoto vērtību dalībvalstīs

LIFE+

- Daba un bioloģiskā daudzveidība
- Vides politika un pārvaldība
- Informācija un komunikācija

LIFE+ Daba un bioloģiskā daudzveidība

Mērķis

- Atbalsts turpmākai Natura 2000 tīkla attīstībai un īstenošanai
- Zināšanu apkopošana par Kopienas dabas un bioloģiskās daudzveidības politikas un tiesību aktu attīstību, analīzi, uzraudzību un novērtēšanu
- Atbalsts politikas pieeju un līdzekļu izstrādei un īstenošanai, kas ļautu uzraudzīt un vērtēt dabu un bioloģisko daudzveidību (faktoros, spiedienu un reakcijas, 2010. gada mērķis)
- Atbalsts labākai vides pārvaldībai un plašākai ieinteresēto pušu iesaistīšanai

LIFE+ Daba un bioloģiskā daudzveidība

Pasākumi

- Teritorijas un sugu apsaimniekošanas plānošana un pasākumu ieviešanas uzsākšana
- Procedūru un struktūru izveidošana aizsardzības statusa uzraudzībai
- Sugu un dzīvotņu aizsargāšanas rīcības plānu izstrāde un īstenošana
- Natura 2000 tīkla paplašināšana jūras teritorijās
- Zemes pirkšana (tikai dabas aizsardzības mērķiem, kā galējais vai efektīvākais līdzeklis, Natura 2000 teritorijas integritātes saglabāšana)

LIFE+ Vides politika un pārvaldība

- Inovatīvas politikas pieejas, tehnoloģijas, metodes un instrumentu izstrāde un demonstrēšana
- Zināšanu apkopošana par vides politikas attīstību, analīzi, uzraudzību un novērtēšanu
- Atbalsts politikas pieeju un līdzekļu izstrādei un īstenošanai, kas ļautu uzraudzīt un vērtēt vides stāvokli (faktorus, spiedienu un reakcijas)
- Kopienas vides politikas ieviešana vietējā un reģionālā mērogā
- Atbalsts labākai vides pārvaldībai un plašākai ieinteresēto pušu iesaistīšanai

LIFE+ Vide finansējuma piesaiste

- Kalpo kā tilts starp zinātņi un ražošanu
- Saskaņes punkts starp ražošanu un vides ietekmi inovatīvu risinājumu meklēšanai
- Inovācijas var attiekties gan uz produktu, gan procesu
- Inovatīvu risinājumu testēšanai laboratorijas apstākļos
- Inovatīvu risinājumu testēšanai nelielā mērogā “lauka apstākļos” – prototipa izgatavošana un izmēģināšana

LIFE+ Informācija un komunikācija

- Izplatīt informāciju un veidot izpratni par vides jautājumiem (informācijas kampaņas)
- Īpašs atbalsts informēšanas un apmācību pasākumiem, kas vērsti uz meža ugunsgrēku novēršanu

Finansēšana

- Vismaz 50% no kopējā gada finansējuma projektiem jānonāk LIFE+ Daba un Bioloģiskā daudzveidība projektu finansēšanai (ES kopumā)
- Ieviestas EK līdzfinansējuma kvotas valstij, ņemot vērā valsts iedzīvotāju skaitu, blīvumu, kā arī valsts teritorijas īpatsvaru kopējā ES teritorijā un valsts Natura 2000 īpatsvaru kopējā Natura 2000 platībā
- Latvijas gada kvota 2,5 – 2,7 M Eiro

Finansēšana

- Atbalsts projektu ieviešanai (50%, izņēmuma gadījumos tikai Daba projektiem līdz 75%)
- Vienots VISU atbalstāmo projektu saraksts vērtēšanas rezultātu secībā (max 100 punkti)
- Finansēšana tikai kvotas ietvaros
- Kvotā tiek ieskaitīti gan tie projekti, kur LV institūcijas ir projektu pieteicēji, gan LV institūcijas kā citu valstu pieteikto projektu partneri

Vērtēšana, 2010. gads

- Pavisam iesniegti 748 projekti, no tiem
 - 98 nemaz netika līdz vērtēšanai punktu izteiksmē
 - 401 projekts “izkrita” punktu vērtējumā
 - 249 saņēma precizējošus jautājumus
- Apstiprināti finansējuma saņemšanai 181 projekts (24,2% no sākotnēji saņemtajiem)
- LV iesniedza 4 Info projektus un 2 Daba projektus
- Apstiprināja 2 Daba projektus, 1 Info projekts rezerves sarakstā

LIFE+ projektu “ideoloģija”

- Skaidri definēta VIDES problēma
- Zināmi tās cēloņi
- Tiek piedāvāti risinājumi, kuri tiešā veidā risina konkrēto problēmu
- Mērāmi sākotnējie parametri, konkrēti sasniegšanas indikatori
- Liels demonstratīvs, inovāciju un rezultātu izmantošanas potenciāls

Ierosmei LIFE projektu datu bāze

<http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

Biotopu direktīva

Biotoņu direktīva

- Pieņemta 1992. gadā
- Attiecas uz dabiskajiem dzīvotņu veidiem (biotopiem), kā arī augu un dzīvnieku, izņemot putnus, sugām
- Nosaka aizsardzības mērķus un līdzekļus, kā arī citus “spēles noteikumus”

Kas ir NATURA 2000?

Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas izveidots, lai nodrošinātu to sugu un biotopu aizsardzību, kas uzskaitīti:

- ES Putnu direktīvas I pielikumā (PUTNI)
- ES Biotopu direktīvas I pielikumā (BIOTOPI)
- ES Biotopu direktīvas II pielikumā (PĀRĒJĀS SUGAS)

Attiecas gan uz sauszemes, gan jūras sugām un biotopiem

Natura 2000 teritoriju veidošana ir tikai viens no direktīvās paredzētajiem instrumentiem

Cik daudz vietu jānodala katrai sugai un biotopam?

- Katra suga un biotops tiek individuāli izvērtēti, ņemot vērā tā izplatību valstī un ES
- Dažādi skaitliskie kritēriji

Daudzām putnu sugām konkrēts īpatņu/pāru skaits

Citām putnu sugām katrai sugai 5 labākās vietas valstī

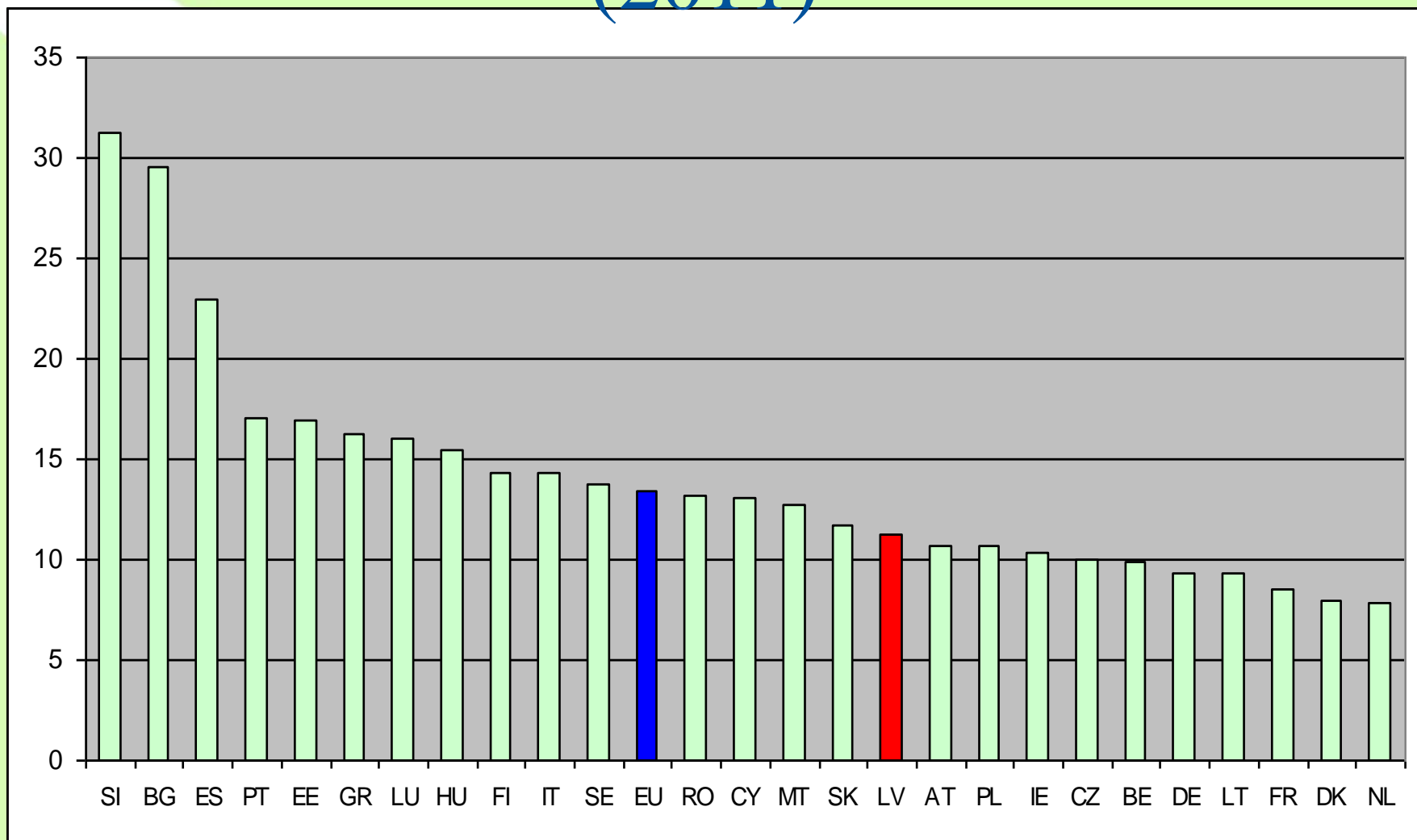
Pārējām sugām 20%-100% atradņu vai populācijas

Foto: Arī
biotopiem 20-100% no platības

- Vietu izvēles pamatā ir jaunākā zinātniskā informācija

Natura 2000 teritoriju īpatsvars ES (2011)

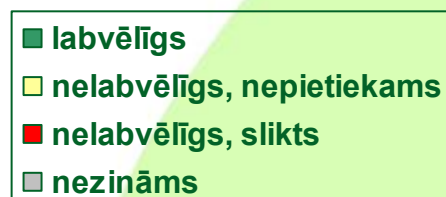
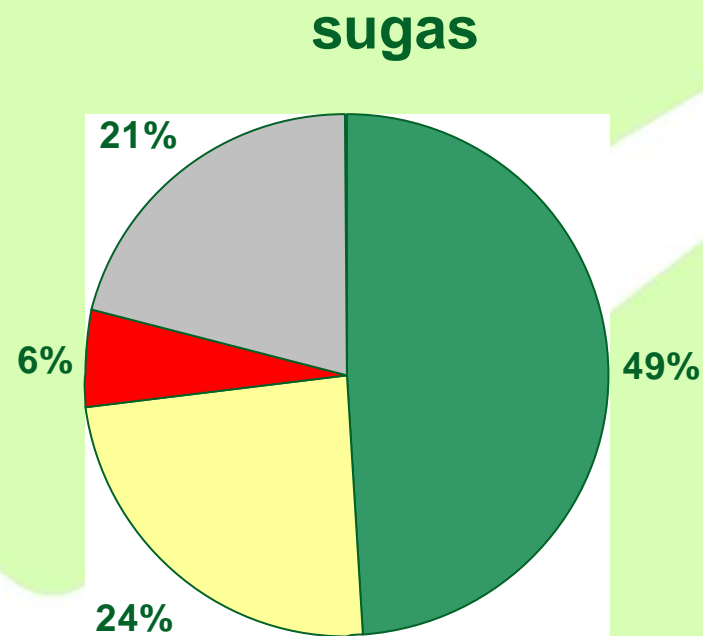
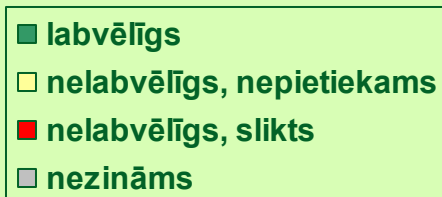
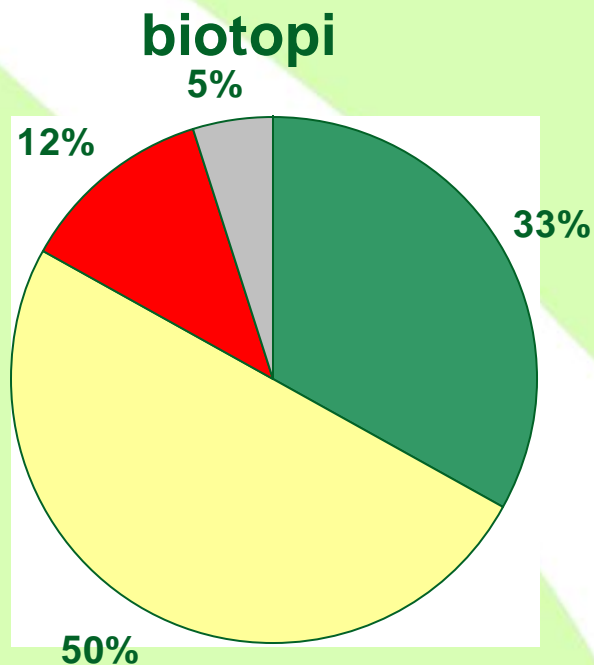

Sugu un biotopu aizsardzība

- Natura 2000 tikai viens no instrumentiem
- Biotopu direktīvas IV pielikuma sugas – nav jāveido teritorijas, bet jānodrošina aizsardzība (piem., vīngliemezis, staipekņi, sikspārņi)
- Biotopu direktīvas V pielikuma sugas – ierobežoti izmantojamas
- Labvēlīga aizsardzības statusa koncepcija
- Sugu aizsardzības izņēmumi (ģeogrāfiskie, izmantošanas)
- Regulāras atskaites pēc vienota formāta par katras sugas un biotopa stāvokli

Atskaite par Biotopu direktīvas ieviešanu (2000 – 2006)

Biotopu direktīva

- 8. pants – nosaka ES līdzfinansējumu Natura 2000 apsaimniekošanai
- LIFE kā viens no galvenajiem instrumentiem, bet arī
- ES struktūrfondi un Lauku attīstības programma

Paldies!

ilona.mendzina@varam.gov.lv

